

ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

STRATEGIES FOR DRIVING THE PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY
TO EDUCATIONAL INSTITUTIONS AFFECTING EFFECTIVENESS OF
SCHOOLS UNDER THE SAMUT SAKHON PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE

ณัฐฐิธิตา มาลาพันธ์ / Nutteeta Malaphan ¹

ปฐมพรณ์ อินทรากูร ณ อยุธยา / Pathomporn Inthrangkun Na Ayutthaya ²

วิเชียร อินทรสมพันธ์ / Wichian Intarasompun ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ 2) ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน และ 3) ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล 2) ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพ รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับตัว ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความสามารถในการผสมผสาน และ 3) ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล (X_5) การพัฒนาบุคลากร (X_2) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (X_1) และการเผยแพร่

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี (Graduate School, Thonburi University), missjoyly2018@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, อาจารย์ ดร. คณบดี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี (Graduate School, Thonburi University), dr.pathomporn@gmail.com

³ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University), wichian.in@bsru.ac.th

ประชาสัมพันธ์ (X_4) ร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถอธิบายการผันแปร ได้ร้อยละ 63.60

สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังต่อไปนี้

$$Y' = 24.33 + 0.70(X_5) + 1.12(X_2) + 0.59(X_1) + 0.48(X_4)$$

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ประสิทธิภาพของโรงเรียน

ABSTRACT

This research aims to study 1) the strategic level of the Sufficiency Economy Philosophy, 2) the level of school effectiveness, and 3) the sufficiency economy philosophy strategy affecting the effectiveness of schools under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The research sample consists of 340 administrators and teachers under the jurisdiction of the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The tool used to collect data is a questionnaire. Statistics used for data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The results of the study found that 1) overall and specific aspects, the sufficiency economy philosophy strategy is at the highest average level. The aspect with the highest average is the development of educational management guidelines based on the Sufficiency Economy Philosophy, followed by personnel development. The aspect with the lowest average was the development of monitoring and evaluation process. 2) Overall and in specific aspects, the school effectiveness is at the highest average level. The aspect with the highest average was the ability to develop potential, followed by the ability to adapt. The aspect with the lowest average is the ability to combine. 3) the sufficiency economy philosophy strategy in the aspects of the development of monitoring and evaluation process (X_5), personnel development (X_2), development of educational management guidelines based on the Sufficiency Economy Philosophy (X_1), and public relations (X_4) together predict the school effectiveness with statistical significance at the .05 level. They are able to explain the variation at the percentage of 63.60.

The equation in raw scores was as follows:

$$Y' = 24.33 + 0.70(X_5) + 1.12(X_2) + 0.59(X_1) + 0.48(X_4).$$

Keywords: sufficiency economy philosophy strategy, school effectiveness

บทนำ

การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามามีบทบาทในสถานศึกษาได้มีการขับเคลื่อนมาโดยตลอด อย่างมีแบบแผนลำดับขั้นตอนและได้มีการจัดหลักสูตรนี้ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยสถาบันการศึกษาในทุกแห่งจะต้องมีการจัดการเรียนการสอน การสร้างเจตคติที่ดี โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีอุปนิสัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและยังได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกสถาบันการศึกษา นำหลักการนี้เข้าสู่สถานศึกษาตั้งแต่ปี 2549 เพื่อให้ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนสามารถทำได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการดำเนินการต้องเป็นไปตามศักยภาพ ความถนัด รวมถึงลักษณะของภูมิประเทศของภูมิสังคม อีกทั้งยังต้องมีการจัดบูรณาการในส่วนต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกัน ในด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร โดยกำหนดให้เป็นโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 7-15) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาสู่สถาบันการศึกษาโดยเริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา มีข้อบ่งชี้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) ด้านพัฒนาบุคลากร สถานศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ. 2554 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับเปลี่ยนข้อบ่งชี้ประเมิน เป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และ 5) ด้านผลลัพธ์ภาพความสำเร็จ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 ก: 10)

ประสิทธิผลของโรงเรียนเกิดจากโรงเรียนที่มีสภาพทางสังคม บรรยากาศสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียน ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เอกสาร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพมีงบประมาณเพียงพอและมีทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างดี ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะในด้านต่าง ๆ เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เห็นคุณค่าของการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินชีวิตเพื่อให้เข้าใจถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงของไทยก็คือ การปรับปรุงริเริ่มปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิต ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน เพื่อเกิดการเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ ๆ มีการพัฒนาที่ต่อยอดเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยยึดหลักสำคัญคือประสิทธิผลของโรงเรียน ให้เป็นระบบแบบแผนในการบริหารองค์กรให้เป็นไปตามข้อกำหนดของการศึกษาไทย ระบบของสถานศึกษาจะมีความมั่นคงก็ต่อเมื่อมีการสร้างผลผลิตให้เป็นที่ยอมรับและต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม สามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ภายใต้ข้อจำกัดของการบริหารสถานศึกษา โดยจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนด คือ การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีฐานะเป็นนักบริหาร มีหน้าที่ทำให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นผู้ที่ต้องส่งเสริมให้เกิดเป็นระบบความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

(ภรณ์ มหามนต์, 2554: 27) สถานศึกษาที่มีการดำเนินงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์นั้น จะต้องมีการดำเนินงานติดตามผลการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้นำมาปรับปรุง และพัฒนาสถานศึกษา เช่น การพัฒนาการด้านเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จำนวนการเพิ่มและลดของนักเรียน สถานศึกษาจำเป็นต้องมีข้อมูลเพื่อนำมาประกอบกับการบริหารสถานศึกษา กล่าวคือ สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จและมีประสิทธิผลที่ตื้นขึ้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา (สุภาพ ฤทธิ์บำรุง, 2556: 3)

จากการศึกษาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน O-NET ปีการศึกษา 2566 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ที่ผ่านมานักเรียน ในภาควิชาหลัก 5 วิชา ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ ไม่มีระดับชั้นใดที่ได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2566: 3) จากผลการทดสอบระดับชาติที่ปรากฏ อาจมีปัจจัยหลายสาเหตุที่ทำให้การศึกษาไทยไม่มีการพัฒนาส่งผลให้คุณภาพการศึกษาลดลง เช่น การศึกษาตกต่ำไม่ทันโลก การเข้ารับการศึกษาไม่กว้างขวางไม่ทั่วถึง การบริหารจัดการศึกษาขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงทำให้การศึกษาขาดคุณภาพและไม่มีศักยภาพที่จะทัดเทียมในการแข่งขันของประชาโลก ถ้าปัญหาเหล่านี้ยังไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงก็จะส่งผลให้ประสิทธิผลในการศึกษาลดต่ำไปเรื่อย ๆ สืบเนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายที่จะสร้างความเข้มแข็งทางด้านประสิทธิผลก่อนจึงจะสามารถพัฒนากระบวนการด้านต่าง ๆ ได้ เพื่อพัฒนาไปในทางเดียวกันทั้งระบบ ซึ่งการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผลนั้น หัวใจสำคัญคือต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้เกิดผลดี มีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของประชาชน ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวพบว่ายุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้งสองเรื่องมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จจะมีคุณภาพก็จะส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิผล สามารถทำให้นักเรียนในสถานศึกษาเป็นนักเรียนที่มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำไปสู่การพัฒนาในระดับสากล

การศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสพป. สมุทรสาคร นั้นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยที่หลากหลาย เช่น นิภาพร กลิ่นเกตุ (2557: 3) ได้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากสภาพปัญหาความจำเป็นและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษายุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

วัตถุประสงค์

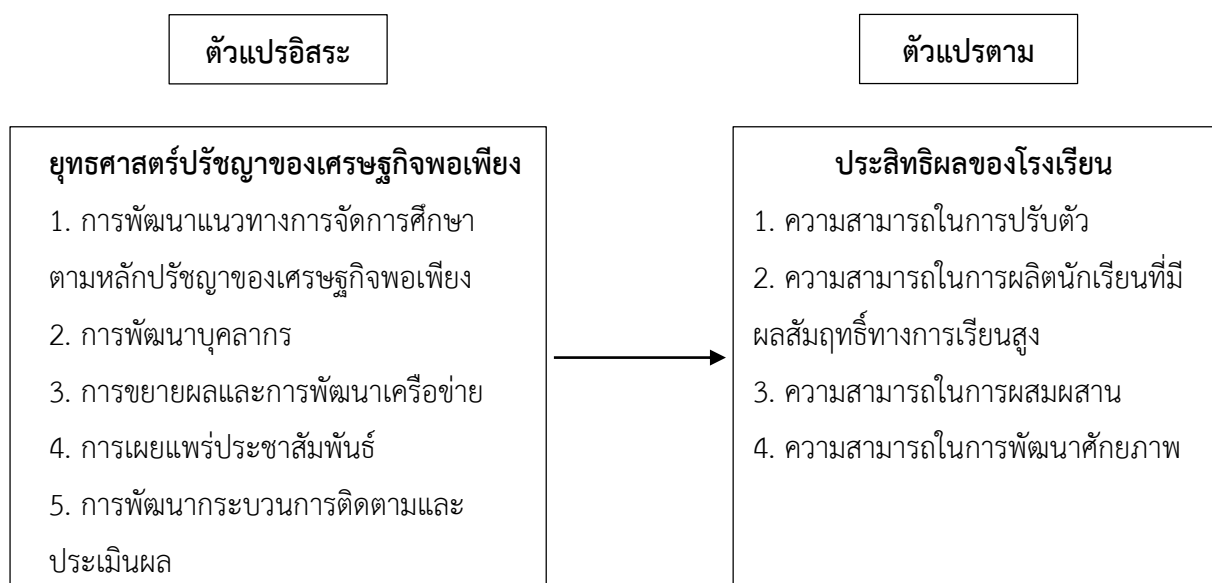
1. เพื่อศึกษาระดับยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
3. เพื่อศึกษายุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัด สพพ. สมุทรสาคร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษายุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ กระทรวงศึกษาธิการ (2550 ข: 15) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ 3) ด้านการขยายผลและพัฒนาเครือข่าย 4) ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และ 5) ด้านการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลและประสิทธิผล ของโรงเรียนตามแนวคิดของ Hoy & Miskel (1991: 373) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถในการปรับตัว 2) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 3) ความสามารถในการผสมผสาน และ 4) ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนไว้ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อก่อให้เกิดผลในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการปรับเปลี่ยนวิธีแนวคิดในการดำเนินชีวิตบนฐานหลักปรัชญาอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางปรัชญา มีการจัดทำแนวทางการเรียนรู้ที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ในทุกระดับ มีการสอดแทรกสาระในสาระการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งในระดับบุคคล ระดับครอบครัว ชุมชน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมและประเทศชาติ มีการจัดระบบการจัดการของสถานศึกษาตามแนวทางของหลักปรัชญา

1.2 การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมสัมมนาบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเนื้อหาสาระของหลักปรัชญา มีการฝึกอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยน้อมนำหลักปรัชญาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ให้ครูสามารถบูรณาการความรู้สู่การปฏิบัติ สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

1.3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ กับสถานศึกษาเครือข่าย โดยน้อมนำปรัชญามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนการบริหารจัดการ มีการสร้างระบบแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสานงานการดำเนินงานของโรงเรียนเครือข่าย มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงกับโรงเรียนเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาไปประยุกต์ใช้

1.5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามและประเมินการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการการพัฒนาโรงเรียนสถานศึกษาเครือข่าย โดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลระดับสถานศึกษา มีการกำหนดรูปแบบเครื่องมือ คู่มือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล มีการดำเนินงานติดตามและรายงานผล มีการกำหนดตัวชี้วัดของความสำเร็จในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากร

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาที่ทำงานร่วมกันจนสามารถทำให้นักเรียนมีความใฝ่รู้ รักการอ่าน รู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งด้านการบริหารและการเรียนการสอนจนบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่โรงเรียนกำหนดไว้

2.1 ความสามารถในการปรับตัว หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้า มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี และการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและได้รับการยอมรับจากครู จากฝ่ายบริหาร ทำให้มีการปรับตัวด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาตนเองของครู

2.2 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูมีศักยภาพในการผลิตนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน มีการพัฒนาความรู้อย่างยั่งยืน มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

2.3 ความสามารถในการผสมผสาน หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนการบูรณาการความรู้ในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ผู้บริหารและครูสามารถจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมนักเรียน การเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยสามารถพัฒนาตนเอง เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมทำให้ได้รับความพึงพอใจจากผู้ปกครอง

2.4 ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพ หมายถึง ผู้บริหารและครูมีความจงรักภักดีในการเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา มีนโยบายในการสร้างชื่อเสียงของโรงเรียน มีพันธกิจร่วมกันในการพัฒนานักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโรงเรียน

วิธีดำเนินการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็น ผู้บริหารและครูในสังกัด สพป. สมุทรสาคร ประจำปีการศึกษา 2566 ซึ่งมีจำนวน 2,273 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) กระจายตามอำเภอ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549: 47) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 340 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามรายละเอียดด้านสถานภาพส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ประสบการณ์ในการทำงาน 5) ตำแหน่ง และ 6) วิทยฐานะ

ส่วนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์การวัดแบบ Likert Scale ซึ่งมีค่าคะแนนตั้งแต่ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับของความหมายดังนี้ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีข้อคำถาม จำนวน 25 ข้อ

ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การขยายผลและการพัฒนาเครือข่าย 4) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และ 5) การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล ตามกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์การวัดแบบ Likert Scale ซึ่งมีค่าคะแนนตั้งแต่ 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับของความหมายดังนี้ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีข้อคำถาม จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ตามกรอบแนวคิดด้านประสิทธิผลของโรงเรียน

หาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 และ 1.00 และนำไปทดลองใช้ (tryout) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ดังนี้ ตัวแปรอิสระ (X) คือ ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความเที่ยงเท่ากับ 0.96 และตัวแปรตาม (Y) คือ ประสิทธิผลของโรงเรียน มีความเที่ยงเท่ากับ 0.95

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) โดยการคำนวณหาค่าความถี่ (frequency) และหาร้อยละ (percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายค่าเฉลี่ยจากเกณฑ์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2556: 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 3.49 หมายถึง ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนใช้การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายค่าเฉลี่ยจากเกณฑ์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2556: 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 3.49 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4 วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สพป. สมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โดยภาพรวม)

(n = 340)

ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.56	0.55	มากที่สุด	1
2. การพัฒนาบุคลากร	4.51	0.56	มากที่สุด	2
3. การขยายผลและการพัฒนาเครือข่าย	4.51	0.59	มากที่สุด	3
4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	4.50	0.59	มากที่สุด	4
5. การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล	4.25	0.41	มาก	5
รวม	4.52	0.57	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.55) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.56) ส่วนการพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.41)

2. ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิผลของโรงเรียน

(n = 340)

ประสิทธิผลของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ความสามารถในการปรับตัว	4.54	0.54	มากที่สุด	2
2. ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.51	0.54	มากที่สุด	3
3. ความสามารถในการผสมผสาน	4.48	0.56	มาก	4
4. ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพ	4.55	0.56	มากที่สุด	1
รวม	4.52	0.55	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพ มีค่าเฉลี่ย

สูงสุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.56) รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับตัว ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.54) ส่วนความสามารถในการผสมผสาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.56)

3. ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวม (Y_{tot})

(n = 340)

แหล่งเรียนรู้ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	4	8470.44	2117.61	146.14*	0.00
Residual	335	4854.08	14.49		
Total	339	13324.52			
ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับ	b	SE.b	beta	t	Sig.
1. ค่าคงที่ (constant)	24.33	2.79	-	8.75*	.00
2. การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล (X_5)	0.70	0.10	0.35	6.96*	.00
3. การพัฒนาบุคลากร (X_2)	1.12	0.19	0.28	5.84*	.00
4. การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (X_1)	0.59	0.15	0.17	3.81*	.00
5. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (X_4)	0.48	0.22	0.10	2.17*	.03

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

R = .797 $R^2 = .636$ SE.E = 3.81

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด ได้แก่ การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล (X_5) การพัฒนาบุคลากร (X_2) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (X_1) และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (X_4) สามารถร่วมกันทำนายตัวแปรประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 63.60 ($R^2 = .636$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อปรับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ที่มีค่าเท่ากับ 3.80 ($SE_{est} = 3.81$) พบว่า ปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายตัวแปรประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ถึงร้อยละ 63.10 ($R^2_{adj} = .631$) ส่วนอีกร้อยละ 36.90 เกิดจากอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่ไม่นำมาเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายสูงสุด คือ การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล ($\beta = 0.35$) รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ($\beta = 0.28$) ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลในการทำนายต่ำสุด คือ ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ($\beta = 0.10$) ผลการศึกษานี้สามารถเขียนเป็นสมการทำนายในรูปของคะแนนดิบได้ ดังนี้

สมการทำนายในรูปของคะแนนดิบ ได้แก่

$$Y' = 24.33 + 0.70(X_5) + 1.12(X_2) + 0.59(X_1) + 0.48(X_4)$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z' = 0.35(X_5) + 0.28(X_2) + 0.17(X_1) + 0.10(X_4)$$

อภิปรายผล

1. ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่สูงที่สุด คือ การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา คือ การพัฒนาบุคลากร ส่วนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เพราะสถานศึกษามีการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษานำยุทธศาสตร์เข้ามาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมทั้งการเรียนและการสอน รวมทั้งการจัดกิจกรรมในส่วนของการพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 ค: 50) ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรัตน์ พงคินิตย์ (2560: 4) ที่ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประสิทธิผลของโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศรัณญา พันธนาคิน (2561: 4) ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ การสร้างความพอประมาณ การบริหารงานบนฐานของความรู้ และการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรมและจริยธรรม

2. ประสิทธิผลของโรงเรียนพบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่สูงที่สุด คือ ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพ รองลงมา คือ ความสามารถในการปรับตัว ส่วนความสามารถในการผสมผสาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการจัดระบบการศึกษาได้ดี ประกอบกับครูผู้สอนมีความรู้และประสบการณ์ที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ มีทักษะในการจัดการกำหนดนโยบายการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ มุ่งพัฒนางานเพื่อเกิดประสิทธิภาพ และมีความตั้งใจในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนักเรียนให้มีความรู้ มีทักษะในการเรียนรู้ตามความสามารถและสมรรถนะของตนเอง จึงส่งผลให้ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัด สพ.ย. สมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของปภาวรินทร์ พิธีรัตน์ (2558: 152-161) ที่พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การมีส่วนร่วมในงานและการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การเรียนรู้มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิผลในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรุ่งเพ็ชร หัตถามาศ (2562: 3) ที่พบว่า การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก การประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหลังการพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินพฤติกรรมและ

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 7 กิจกรรม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

3. ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน จากการวิเคราะห์พบว่า ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผล (X_5) ด้านการพัฒนาศุภผล (X_2) ด้านการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (X_1) และด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (X_4) สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัด สพป. สมุทรสาคร ได้ร้อยละ 63.60 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการบริหารตามยุทธศาสตร์เป็นการดำเนินงานภายในสถานศึกษา โดยการนำแนวทางปรัชญาที่เป็นแนวทางในการใช้ชีวิตประจำวันและการประพฤติปฏิบัติตน มาใช้กับกระบวนการดำเนินงานและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งนี้จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง ที่ต้องคำนึงถึงพื้นฐาน ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน รวมถึงการใช้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรมในการดำเนินงาน ตลอดจนมีพื้นฐานความคิดตระหนักถึงคุณธรรม ความซื่อตรงและสุจริต ดำเนินชีวิตอย่างมีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอหลักปรัชญานี้มีความสำคัญอย่างมากในการดำรงชีวิตของประชาชน และเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนใช้เป็นแนวคิดในการกำหนดนโยบายเพื่อการบริหารตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ สถาบัน จนถึงระดับรัฐบาลที่มีหน้าที่บริหารประเทศ (ธงชัย ดีมูลพันธ์, 2565: 25-26) ซึ่งสอดคล้องกับนิภาพร กลิ่นเกตุ (2557: 3) ที่ศึกษาพบว่า ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ด้านที่สูงที่สุด คือ การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา คือ การพัฒนาศุภผล และด้านที่ต่ำที่สุด คือ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กันปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอุปรา สิริพิงษ์ (2565: 3) ที่พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผล อยู่ในลำดับสุดท้าย ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผล ควรส่งเสริมตามยุทธศาสตร์ และมีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ในวิสัยทัศน์และแผนพัฒนา อย่างชัดเจน มีการดำเนินงานตามระบบและกลไกอย่างเป็นขั้นตอน มีกระบวนการติดตามและประเมินผลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีแนวปฏิบัติที่ดีโดยมีหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่สถานศึกษาตั้งไว้

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลของโรงเรียนด้านความสามารถสมผสานอยู่ในลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนให้หลากหลาย เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ส่งผลให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย สามารถพัฒนาตนเอง เพื่อส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิผลของโรงเรียนไปในทิศทางที่ดีตรงตามวัตถุประสงค์

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาในการกำหนดนโยบายไว้ในวิสัยทัศน์เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ เพื่อให้เกิดการนำไปใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดให้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวคิด ทฤษฎี ยุทธศาสตร์ในรูปแบบอื่นมาใช้ในการวิจัยทางการบริหารงานด้านอื่น เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาใช้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ในสังกัดหรือหน่วยงานอื่น เพื่อมาเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์กับปัจจัยอื่น ๆ ปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่งและเขตพื้นที่การศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

สรุป

จากการศึกษายุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัด สพป. สมุทรสาคร พบว่า ยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ซึ่งผลการศึกษาคำนวณสัมพันธระหว่างยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถทำนายยุทธศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า มีตัวแปรด้านการพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ที่สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัด สพป. สมุทรสาคร ได้ร้อยละ 63.60

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550 ก). **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา**. กรุงเทพฯ:

ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกระทรวงศึกษาธิการ.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550 ข). ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2551-2554). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550 ค). หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ สำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). คู่มือประเมินสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนินทร์ ปานิเสน. (2557). การศึกษาปัญหาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธงชัย ตีมูลพันธ์. (2565). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา ในสหวิทยศึกษาวังสีทา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2549). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: เอสอาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- ธิดารัตน์ พงคณิตย์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสทวิทยาเขต ชลบุรี 3 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิภาพร กลิ่นเกตุ. (2557). ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปภาวรินทร์ พิธรัตน์. (2558). ประสิทธิภาพของศูนย์การเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 104 ค่ายสมเด็จพระเอกาทศรถ จังหวัดพิษณุโลก. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 4 (4), 152-161.

ปริญญ์ พินิจสรารุช. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

พินิจ เครือเหลา. (2562). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียน
พิทยาลงกรณ์พิทยาคม. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ภรณ์ มหานนท์. (2554). การประเมินประสิทธิผลขององค์การ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

รุ่งเพชร หัตถามาศ. (2562). รูปแบบการพัฒนากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิผลตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ศรัณญา พันธนาคิน. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. (2566). รายงานผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติ
ขั้นพื้นฐาน (O-NET) จังหวัดสมุทรสาคร. สมุทรสาคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรสาคร.

สุภาพ ฤทธิ์บำรุง. (2556). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพ
ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อุปสร สิริพิงษ์. (2565). ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งผลต่อ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี
เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (1991). Educational administration: Theory research and
practice (4th ed.). New York: Harper Collins.